

Uutiskirje

1/2010

Vaikuttaako hiilen sidonta päätöksiin?

Miten puulle enemmän kysyntää rakentamisessa?

Kansallinen metsäohjelma taluskriisin jälkeen

Apua tuote- tai palveluidean jatkokehittämiseen

Pärjääkö puu rakentamisessa?

Puutuotteiden ympäristöhyötyjä korostetaan puutuotealan kehittämisessä, vaikka ekologisuudella on ollut vähäinen merkitys rakennusliikkeiden ja kuluttajien valinnoissa. Rakennusliikkeiden ja kuluttajien valintaperusteet on tunnettava, jotta kyettäisiin tarjoamaan heidän tarpeitaan tyydyttäviä puutuotteita. Ympäristövaikutusten sisällyttäminen rakentamisen kriteereihin ja lainsäädäntöön suosisi puusta rakentamista.

Vaikuttaako hiilen sidonta päätöksiin?

Tutkimusten mukaan puulla rakennusmateriaalina on kiistattomia ilmastohyötyjä suhteessa muihin rakennusmateriaaleihin. Puutuotteisiin sitoutunut hiili hillitsee ilmaston lämpenemistä ja puurakenteiden tuotanto kuluttaa esimerkiksi betonirakenteiden tuotantoa vähemmän energiaa.

”Valitettavasti ekologiasta ei kuitenkaan makseta”, kuvasi Metsäliiton puutuotetollisuuden kehitys- ja suunnittelupäällikkö Jaakko Lämsiluoto kuluttajien aseita Metsäalan tulevaisuusseminaarissa 17.2.2010. Rakennuttajat mieltävät ekologian kalliiksi ja joksikin ylimääräiseksi.

Miksi kestävää kehitystä ja hiilen sidontaa korostetaan puutuotealan kehittämisohjelmissa, vaikka niillä on ollut ilmeisen vähäinen merkitys rakennusliikkeiden ja kuluttajien valinnoissa? Ovatko puutuotealan kehittämisohjelmat aikaansa edellä: korostuvatko rakennusmateriaalien hiilen sidontakyky tai aiheutetut hiilipäästöt tulevaisuuden päätöksissä nykyistä enemmän?

On myös mahdollista, että puutuotealan kehittämisohjelmat ovat ylioptimistisia arvioidessaan rakentamisen tuotteiden hiilensidontakyvyn merkitystä valinnoissa. Ohjelmilla on toistaiseksi vasta pystytty synnyttämään myönteistä keskustelua puurakenteiden korkeasta hiilensidontakyvystä.

Toimialan sisäinen asiantuntijakeskustelu ei vaikuta rakennusliikkeiden ja kuluttajien valintoihin. Puun käyttöä voidaan edistää vasta kun tunnetaan rakennusliikkeiden ja kuluttajien valintaperusteet ja tarjotaan niihin sopivia tuotteita. Rakennusliikkeille hintakilpailukyky on toistaiseksi ykkösasia. Kuluttajien valintaperusteet löytyvät heidän arjestaan. Jos kuluttajat etsivät kodikkua,

mukavuutta, turvallisuutta ja helppokäyttöisyyttä, miten näihin vaatimuksiin vastataan?

Miten puulle enemmän kysyntää rakentamisessa?

Seminaarin osallistajat pohtivat pienryhmissä toimia, joilla voidaan lisätä puun käyttöä rakentamisessa.

Ympäristövaikutusten huomioiminen rakentamisen kriteereissä suosisi puusta rakentamista. Lobbareiden tulisi pyrkiä saamaan rakennusten ympäristövaikutukset mukaan kuntien, valtion, kirkon ja yhdistysten rakentamishankintojen päätöskriteereihin. Lainsäätäjien tulisi määritellä rakentamisessa käytettäville materiaaleille nykyistä tiukemmat ympäristökriteerit. Rakennusliikkeet muuttavat materiaalivalintojaan usein vasta kun se on lain tai säädösten takia pakollista.

Tutkijoilta halutaan tutkimuksiin perustuvaa synteetitietoa eri rakennusmateriaalien ympäristösuorituskyvystä. Puolueetonta ja luotettavaa tutkimustietoa tarvitaan puun käyttöä rakentamisessa edistävän viestinnän ja lobbauksen tueksi. Tutkimustiedon tulisi olla helposti saatavilla ja sen tulisi olla nykyistä ymmärrettävämmässä muodossa.

Yritysten tulisi huolehtia tuotekehityksestä sekä puurakentamisen hintakilpailukyvystä. Hintakilpailukyky on edelleen ympäristösuorituskykyä tärkeämpi rakentamisen materiaalivalinnoissa. Puutuotealan yritysten on myös pystyttävä tarjoamaan rakennusalan yrityksille sopivia puusta valmistettuja komponentteja ja sisustusmateriaaleja, joita rakennusliikkeet voivat puolestaan tarjota vaihtoehtoiksi asuntojen ostajille.

Kehittäjäorganisaatioiden tulisi edistää pienten ja keskisuurten puutuoteyritysten yhteistyötä ja verkottumista rakennusliikkeisiin. Yhteenliittymät ovat uskottavampia

yhteistyökumppaneita suurille rakennusliikkeille. Yhteistyö tehostaa myös markkinointia, puutuotteiden käytön edistämistä ja tuotekehitystä.

Työryhmien keskustelujen yhteenveto ja seminaariesitysten videot ovat osoitteessa www.metsaennakointi.fi.

Kansallinen metsäohjelma talouskriisin jälkeen

Metsäalan ennakoitijyksikkö selvitti maa- ja metsätalousministeriölle talouskriisin ja metsäsektorimurroksen vaikutuksia Kansalliseen metsäohjelmaan sekä Kansallisen metsäohjelman kehittämistarpeita. Selvitystä hyödynnetään Kansallisen metsäohjelman väliarvioinnissa keväällä 2010 sekä maa- ja metsätalousministeriön tulevaisuuskatkaussessa syksyllä 2010.

Selvityksessä esitetään viisi suositusta Kansallisen metsäohjelman kehittämiseksi:

1. Suunnataan Kansallinen metsäohjelma tarkemmin. Asetetaan metsäohjelmalle selkeät strategiset päätavoitteet, kuten metsäsektorin kilpailukyvyyn vahvistaminen, metsätalouden kannattavuuden parantaminen ja metsiin perustuvan hyvinvoinnin lisääminen. Muodostetaan ohjelman päätavoitteita vastaavat painopistealueet sekä määritellään ja resursoidaan toimenpiteet, joilla päästään ohjelman päätavoitteisiin.

2. Lisätään Kansallisen metsäohjelman joustavuutta toimintaympäristön muutoksille. Kansallisen metsäohjelman tulee olla päätavoitteita toteuttava pitkän aikavälin ohjelma, mutta sitä on kyettävä muuttamaan nykyistä joustavammin. Muutoksia tehtäessä on varmistettava, ettei ajauduta poukkoilevaan metsäpolitiikkaan.

3. Käynnistetään ajatushautomo (think-tank), jonka tehtävä on ideoida, arvioida ja ehdottaa Kansallisen metsäohjelman toimenpiteiden toteuttamiseen soveltuvia markkinaehtoisuuteen perustuvia ja muita uusia toimintamalleja. Uusien toimintamallien

avulla ohjelmaa voidaan toteuttaa, vaikka valtion rahoitus metsätaloudelle supistuisi.

4. Parannetaan eri ministeriöiden, yritysten ja metsäalan ulkopuolisten toimijoiden sitoutumista Kansallisen metsäohjelman toteutukseen. Eri toimijoiden sitoutuminen ohjelman toteutukseen tulisi kuvata ja yksilöidä ohjelma-asiakirjassa.

5. Vahvistetaan Kansallisen metsäohjelman yhteyttä kansainväliseen metsäpolitiikkaan ja EU:n metsäasioita käsittelevään päätöksentekoon. Kansallisesti tärkeitä metsäpolitiikan tavoitteita ja toimenpiteitä tulisi pystyä edistämään kansainvälisen politiikan eri foorumeilla.

Apua tuote- tai palveluidean jatkokehittämiseen

Metsäalan ennakoitijyksikön innovaatiopajoissa on nähty, että luovien ryhmätyötapojen innostamana osallistujat tuottavat runsaasti uusia palvelu- ja tuoteideoita. Ongelmaksi on koettu hyvin raakilevaiheessa olevien ideoiden eteenpäinvieminen. Erityisesti mikro- ja pk-yritysten on vaikea löytää idean kehittämisen vaatimia resursseja ja asiantuntemusta.

Tuoreen Keksintösäätiön Tuoteväyläpalvelun avulla asiantuntijat etsivät yhteistyössä idean kehittäjän kanssa erilaisia etenemisvaihtoehtoja tuotteen tai palvelun alkuvaiheessa. Keksintöasiamies Heikki Rantanen Pohjois-Karjalan ELY-keskuksesta korostaa, että kuka tahansa idean kehittänyt voi tuoda sen arvioitavaksi Tuoteväylään. Kaupallistamismahdollisuuksien arvioinnin tueksi paikallinen Tuoteväylä-tiimi voi tarvittaessa teettää lisäselvityksiä koskien esimerkiksi idean tai keksinnön uutuutta, tekniikkaa tai markkinoita. Kehittämisen arvoiset ideat ohjataan eteenpäin soveltuvan lisärahoituksen ja -tuen antajien piiriin.

Tuoteväylän palvelu ei maksa idean kehittäjille mitään. Tuoteväylään pääsee ottamalla yhteyttä ELY-keskuksen keksintöasiamiehen.

Rakennusmateriaalien ympäristökilpailukyky – pärjääkö puu? -seminaarin työryhmäkeskustelujen yhteenveto ja esitysten videot www.metsaennakointi.fi/tietoa/tulevaisuusseminari2010.html

Talouskriisin ja metsäalan murroksen vaikutus Kansallisen metsäohjelman 2015 toteutukseen: selvityksen raportti www.metsaennakointi.fi/hankkeet/KMOtulevaisuus.htm

Tulevaisuusfoorumi: metsät ja ilmastopolitiikka 15.3.2010 Joensuussa www.vnk.fi/yhteiset/tulevaisuusselonteko/pdf/Foorumien_aineisto/JOENSUU_15.3.2010.pdf

Tuoteväylä www.keksintosaatio.fi/default.asp?docId=14292

Metsäalan ennakoitijyksikön uutiskirje

Julkaisija:
Metsäalan ennakoitijyksikkö
Itä-Suomen yliopisto
PL 111
80101 Joensuu

Toimittaja: Saija Miina

Metsäalan ennakoitijyksikkö Internetissä:
<http://www.metsaennakointi.fi>

Voit saada tiedon uutiskirjeen ilmestymisestä sähköpostilla ilmoittautumalla jakelulistalle: saija.miina@uef.fi

Pohjois-Karjalan
MAAKUNTALIITTO
Regional Council of North Karelia

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

